

“De zorg **verandert** snel. Maar het moet nog sneller”

Philip Idenburg ziet de toekomst van ons zorgstelsel positief tegemoet. Door meer zelfregie, inzet van technologie en nadruk op preventie is het volgens hem mogelijk om de zorg betaalbaar, toegankelijk en op kwalitatief hoog niveau te houden. De veranderbereidheid van de sector moet wel omhoog. “We hebben mensen nodig die niet enkel problemen zien.”

Hoe houden we de zorg de komende decennia betaalbaar, toegankelijk voor iedereen en op het hoge niveau zoals we dat nu kennen? Veel mensen in Nederland breken zich daar het hoofd over. Philip J. Idenburg, managing partner van adviesbureau BeBright, brengt die mensen (onder andere patiënten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en regelmakers) bij elkaar in langlopende projecten die hij Diagnoses noemt. Deze projecten leiden tot een visie en een concrete innovatieagenda op de zorg van de toekomst en de weg daar naartoe. De resultaten werden neergeschreven in drie boeken: Diagnose 2025, Diagnose Zorginnovatie en Sociaal Wonen 2030. Op 1 oktober startte het vervolproject Diagnose Voeding en Gezondheid.

GEZONDHEIDSDOSSIER

Hoe ziet de zorg er volgens Idenburg straks uit? “Patiënten gaan steeds meer participeren in de zorg. Veel patiënten zullen zelf de regie en de verantwoordelijkheid willen nemen over hun gezondheid. En dat wordt ook mogelijk, doordat ze zelf de informatie over hun gezondheid gaan beheren.” Het persoonlijk gezondheidsdossier, waarin artsen en de patiënt medische informatie delen, zal er komen, denkt Idenburg, al zijn er nog een aantal hobbels op de weg in de vorm van privacywetgeving, het gebrek aan interconnectiviteit et cetera. Ook tandheelkundige informatie moet volgens hem in het persoonlijk gezondheidsdossier komen,

want de mond is deel van de algemene gezondheid. Zelf thuis bloeddruk en bloedwaardes meten en ECG maken, nu alleen nog voor een kleine groep fanatiekelingen, wordt straks gemeengoed.

TECHNOLOGIE

Meer zelfregie van de patiënt betekent dat de rol van de arts verandert. Hij wordt steeds meer coach en helpt de patiënt bij het nemen van beslissingen over zijn gezondheid, preventie en behandeling. In goed Nederlands noemt Idenburg dat ‘shared decision making’. Verder worden het voorkomen en het voorspellen van ziektes belangrijker in het werk van de zorgprofessionaal. Idenburg noemt de IBM supercomputer Watson, die inmiddels betere diagnoses kan stellen dan een specialist doordat het de meest actuele onderzoeksgegevens en wetenschappelijke publicaties kent. “Dat betekent niet dat artsen overbodig worden, integendeel, maar de focus van zijn werk komt ergens anders te liggen. Minder op diagnosticeren en genezen en meer op de begeleiding van patiënten en preventie.” Idenburg ziet technologie als een kansrijke ‘enabler’ voor meer doelmatigheid in de zorg.

OVERBEHANDELING

We definiëren gezondheid tegenwoordig steeds meer in termen van kwaliteit van leven en welbevinden. Idenburg vindt dit een belangrijke ontwikkeling. Hij vindt het belangrijk dat er een maatschappelijke

discussie wordt gevoerd over overbehandeling met name in de laatste levensfase. “De specialist wil echt het beste voor de patiënt, maar we moeten steeds kritisch bekijken of een extra behandeling resulteert in een betere kwaliteit van leven. Onderdeel daarvan is dat we de discussie moeten aangaan over wat we zinnvolle zorg vinden. Daar is niet alleen de mondige patiënt leidend maar heeft de medisch specialist ook een belangrijke rol. Zo willen steeds meer mensen bijvoorbeeld een algehele narcose bij het trekken van een verstandskies bij de kaakchirurg terwijl dat vaak prima kan met een plaatselijke verdoving. Willen we dat met publiek geld bekostigen?”

ONGELIJKHEID

Idenburg gelooft dat het kan: betaalbare, toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige zorg ook in de toekomst. En wel om één simpele reden: omdat dit is wat wij allemaal willen. “Naast technologie zal maatschappelijke druk ervoor gaan zorgen dat er echt iets gaat veranderen. De zorg raakt iedereen. Iedereen vindt het belangrijk. We moeten dus wel, we zijn het aan onze kinderen verplicht.”

Een aantal jaren geleden schetste Idenburg het ‘breukscenario’ als een van de mogelijke toekomstscenario’s van de zorg. Het breukscenario betekent dat de mensen met de dikste portemonnee de beste zorg krijgen. “Dit breukscenario zie je nu gebeuren, de tweedeling in de

“Het neoliberale model is failliet”

zorg is toegenomen. De levensverwachting van mensen met een lage zogenaamde Sociaal Economische Status (SES) is significant lager dan van mensen met een hoge SES. In sommige wijken bedraagt dit verschil zelfs 10 jaar en ontwikkelen ze 17 jaar eerder een chronische ziekte. Op den duur gaan we dit niet accepteren. Uit solidariteit, maar ook vanuit maatschappelijke kostenoverweging want ongelijkheid is heel erg duur. Het neoliberale model is failliet, dat zien we overal om ons heen. Marktwerking in de zorg, daar geloof ik niet in zonder dat dit betekent dat we een hele ideologische discussie moeten starten want daar zit niemand op te wachten! De focus moet zijn op innovatie en maatschappelijke waardencreatie.”

OPTIMISTISCH

Preventie, participatie, technologie. Idenburg is niet de enige die vindt dat dit weg is naar een toekomstbestendig zorgstelsel. Maar de grote vraag is hoe we daar komen. “Het begint met een groep mensen die

bereid is om te veranderen. Veel mensen trappen op de rem door gebrek aan kennis, uit angst voor verandering of door financiële belangen op de korte termijn. We hebben mensen nodig die niet enkel problemen zien, maar die zich realiseren dat er geen andere weg is dan veranderen en daar hun verantwoordelijkheid in nemen. Met systeembelemmingen voor innovatie rekenen we wel af. Het begint met de wil en het vertrouwen en een positieve houding ten opzichte van verandering.”

Philip Idenburg: “We moeten de discussie aangaan over wat we zinnvolle zorg vinden”

“Soms is het moeilijk om de vooruitgang te zien. Ook mij lukt het niet elke dag om het grote plaatje in het oog te houden. Maar als je dan kijkt naar wat er de afgelopen jaren al veranderd is, dan ben ik optimistisch. Als ik in Brussel vertel wat wij in Nederland doen, staan ze versteld. We hebben nog altijd het beste zorgstelsel van Europa. De echte uitdaging is nu hoe we sneller kunnen veranderen. De innovatiekracht moet omhoog, dat is de taak waar we voor staan. En ik heb er het volste vertrouwen in dat we dat kunnen.”

MAAIKE HEIJLTJES

Zelf Philip Idenburg horen spreken?

Op het Congres Praktijkorganisatie Anno Nu op 12 december schetst hij de toekomst van de gezondheidszorg en wat dat betekent voor de aanbieders in de zorg en de tandheelkunde in het bijzonder. Voor informatie en aanmelden: www.praktijkannonu.nl